

Партиите пълнят каси по 55 схеми

Доц. Георги МАНОЛОВ
ректор на пловдивския
Колеж по икономика и
администрация

Голям проблем на политическата класа у нас е прекалено остарялата нормативна уредба за финансирането на партиите у нас. Затова спешно са нужни много промени в законите. Например: Чл. 22 от Закона за политически партии категорично забранява те да извършват стопанска дейност. В чл. 32 обаче тази забрана негласно се отменя. Записано е, че имат право да отдават под наем помещенията си за политически цели. Тоест близки до партиите фирми пренаемат тези помещения и печелят много пари по законен начин. Това е правен абсурд - освен кафенета за симпатизантите, така възникват и ресторанти, дискотеки, дори казина... И се пълнят "черните каси".

Държавното финансиране пък расте - през 2001 г. партиите получаваха повече за спечелен глас, след промените в законодателството миналата година сумата варира според минималната заплата в страната. И в момента е 2,20 лв. Тоест партиите са двойно финансирани. Ако миналият парламент е отделил 17 225 000 за издръжка на партиите, то този, благодарение на промените в закона, ще отдели над 30 милиона.

Политиците си променят законодателството така, както на тях им е удобно. И няма никакъв проблем да се самоиздържат или само от държавната субсидия, или от спонсори и симпатизанти, но при строг ред и контрол.

Сега юридическите лица могат да дават до 30 хиляди лева по време на избори. Добре, но ако един холдинг има 20-30 фирми, дори половината от тях да са кухни, може да "налее" поне половин милион в партия.

Има и друг парадокс. Откъде накъде държавните фирми с над 50% учас-

тие ще имат право да отделят пари за предизборни кампании?! Така те стават зависими от властта. И на върха им се поставят верни на управляващите в момента кадри.

Освен партийни канали, има и такива по линия на бизнеса, на държавния сектор, незаконните от сивата и черната икономика. Общо в света се използват 55 форми и механизми за финансиране на партиите, законно и престъпно. Над две трети от тях се прилагат и у нас.

Ако се погледне и как се развива купуването на гласове от началото на прехода до днес, също може ясно да се види увеличаващата се липса на прозрачност при финансирането на партиите. През 1990 г. вървяха капачките за буркани, после олиото и други дефицитни стоки. През 1997 г. вече към "натуралните" рушвети се добавят и по 20 лв., но все още явлението не е масово. През 2001 г. един глас се търгува по 80-100 лв., през 2005 г. стига до 120 лв., през 2005 г. вече поскъпва между 150-200 лв. за глас, за да стигне сега в Сандански според някои данни до 400 лева на човек.

Спрямо броя на избирателите и само за парламентарните избори става дума за стотици милиони, отделени за купуване на гласове. И изниква големият въпрос: "Откъде идват тези пари?".

Ясно е, че има сериозна зависимост между икономика и политика, те са образували мрежа, която много трудно ще се разплете. Или направо ще трябва да се разсича.